

495 496 OPUSCULUM VICESIMUM QUINTUM.

DE DIGNITATE SACERDOTII.

ARGUMENTUM. — Hic totus in eo est, ut ostendat quæ sit dignitas sacerdotis, quod officium, quanta sit ei, qui tam sublime munus sustineat, præstanda innocentia: et quam sit non modo crimen, sed etiam criminis suspicio fugienda. In principio autem, quod oblitus eram dicere, gratias agit eidem, quod multa munera ad se misisset.

Domno A. Venerabili archiepiscopo, PETRUS peccator monachus plenissimæ devotionis affectum.

Cum patriarchæ Jacob filio suo Joseph dicat: «Benedictiones patris tui confortatæ sunt benedictionibus patrum ejus (Gen. XLIX);» ego congrue possum dicere: quia benedictiones patris mei, non patrum, sed ejusdem patris mei, sunt benedictionibus confortatæ. Tot quippe benedictiones fuerunt, quas mihi liberalitas vestra direxit, ut una commendasset alteram, et sequentes eas, quæ præcesserant, prout Scriptura loquitur, confortarent. Porro autem si David gratiarum promeruit actiones, cum de manibus, quas Amalecitis abstulerat, senioribus Juda dona transmitteret, dicens: «Accipite benedictionem de præda hostium Domini (I Reg. xxx):» quanto potiores ego gratias debeo, qui benedictiones accepi non cruentatis manibus hostium Domini, sed sanctificatas, atque depromptas e sanctuario Domini! Verum ut ab occasione corporalium munerum, ad spiritualium benedictionum se sermo dirigat sacramentum; cum apostolus hoc in magna felicitate constituat, quod dicit: «In hoc vocati estis ut benedictionem hæreditate possideatis (I Petr. III);» quanta vobis, hoc est, summis Ecclesiæ sacerdotibus est dignitas prærogata, ut benedictionem non modo vobis exhibitam possidere, sed possitis etiam aliis tradere! Et non qualemcumque, sed etiam episcopalem, per quam scilicet, vestri juris est ordinare pontificem; et cum non parvi terroris sit atque formidinis esse vel inferioris ordinis sacerdotem, nimirum ipsi quoque lege præcipitur, ut populi portet iniquitatem (Num. XVII); quam pavendum est ac tremefactis visceribus formidandum, omnibus nunc in ecclesiastica dignitate præcellere, quos æque necesse est, et ante omnes in tremendi judicis examine respondere! Unde sollicite considerandum est, ut quem ad obtinendas ecclesiastici culminis infulas summi sacerdotii sublimitas elevat, celsitudo quoque laudabilis et arduæ conversationis attollat; et sicut per acceptæ dignitatis sublime fastigium cæteris eminet, sic eum præ cæteris vita supereminens, et spiritualium morum splendor exornet. Unde per Moysen dicitur: «Pontifex, id est, sacerdos maximus inter fratres suos, super cujus caput fustum est unctionis oleum, et cujus manus in sacerdotio consecratæ sunt, vestitusque est sanctis vestibus, caput suum non discooperiet, vestimenta non

A scindet, et ad omnem mortuum non ingrediatur omnino: super patre quoque suo, et matre non contaminabitur, neque egredietur de sanctis, ne polluat sanctuarium Domini, quia oleum sanctæ unctionis Dei sui super eum est (Levit. XXI).» Oleo quippe caput sacerdotis inungitur, cum mens ejus sancti Spiritus pinguedine saginatur. Cujus etiam manus idem oleum consecrat, cum bonæ voluntatis studium, quod sacerdos versat in mente, et visibiliter ostendit in opere.

CAPUT PRIMUM.

Quid sit sacerdotem de sanctis egredi:

Sancti plane sacerdotis est, et quæ sancta sunt, cogitare; et quæ mente conceperit, etiam in operibus evidenter exprimere: alioquin quid prodest bonum aliquod cogitare, nisi solerter invigilet hoc ipsum et in operatione perficere?

Elaborandum est ergo sacerdoti, ut et caput illius consecratum sit per piæ voluntatis intuitum, et manus ejus spiritualis olei sint charismate delibutæ per evidens sanctæ operationis indicium. Qui etiam vestitus sanctis vestibus dicitur, quia dignum est, ut sacerdos pietatis 497 atque justitiæ semper induvis adornetur, sicut scriptum est: «Sacerdotes tui induant justitiam (Psalm. CXXXI).» Cui præcipitur, ut caput suum non discooperiat, id est, ut cor suum hujus mundi desideriis non expandat, sed occultum semper in adipiscendi regni cœlestis intentione custodiat. Jubetur etiam vestimenta non scindere, videlicet, ut sic semper honestatis ac piæ conversationis veste contactus incedat; ne, quod absit, hanc perversi cujuslibet operis interpretatione disrumpat. Prohibetur insuper et ad mortuum ingredi; nimirum ut studeat a malis, quibus anima moritur, pedem caute subtrahere, seseque ab operibus mortuis pervigili sollicitudine custodire. De quibus dicit Apostolus: «Christus eripuit nos ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi (Hebr. IX).» Subjungitur etiam, ut super patre et matre non contaminetur, id est, ut neque mundi negotiis, neque mortalis hujus vitæ desiderio polluatur. Unde bene subjungitur, de sanctis non egredietur, ne polluat sanctuarium meum. De sanctis enim sacerdos egreditur, cum neglectis animarum curis per desideria terrena vagatur. De sanctis egreditur, cum ecclesiastica disciplina postposita, transeuntium causarum negotiis immoderatus implicatur. Ubi

mox aptè subjungitur : « Ne polluat sanctuarium meum. » Sanctuarium quippe polluitur, cum sacerdos quilibet per terrena desideria sparsus, causisque sæcularibus dissolutus, sacrosanctis altaribus audacter assistere non veretur; cum videlicet fit, quod per prophetam dicitur : « Et erit sicut populus, sic sacerdos (Isa. xxiv). » Quamobrem ut Ecclesia, Christi in sua vigere munditia valeat, et obsceno inale ministrantium contagio non sordescat, illic adhuc aptè subjungitur : « Virginem ducet uxorem, non viduam, non repudiatam, et sordidam, atque meretricem non accipiet, sed puellam de populo suo, ne commisceat stirpem generis sui vulgò gentis suæ; quia ego Dominus, qui sanctifico eum (Levit. xxi). » Sacerdotis uxor vita ejus, et conversatio non inconvenienter accipitur; quæ scilicet esse virgo præcipitur, ubi ab immundi spiritus obsoleta luxuria, qui violator est animarum, immunis et incorrupta servetur. Non sit vidua, sed cœlesti sponso felici sit fœdere copulata. Repudiata quoque, ac sordida, vel etiam esse meretrix interdicitur, ne videlicet, si spurca libidinis, ac luxuriantium vitiorum contaminatione polluitur, ab eodem animarum sponso ferali divortio separetur. Hinc sordidæ uxori Apostolus libellum repudii dederat, cum dicebat : « Quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta, propter quem omnia detrimentum feci, et arbitror velut stercorea (Philip. iii). » Ac si dicat : Uxorem illam sordidam ac meretricem, cui copulatus in Judaismo fueram, per divortium desero, eamque repudii interveniente libello, tanquam sterces abjicio. Ex hujusmodi quippe sacerdotis uxore non tales liberi procreantur, qui Deo sacrificium offerant, sed potius qui severitatem, et ultionem divinæ animadversionis incurrant. Hinc est, quod cum ad Osee prophetam divina voce dicatur : « Vade, sume tibi uxorem fornicationum, quia fornicans fornicabitur terra a Domino. » Ille, sicut Scriptura testatur, abiit, et accepit Gomer, filiam ~~498~~ Debelaim; et concepit, et peperit filium. Et dixit Dominus ad Osee : Voca nomen ejus Jezrahel (Osee i). » Quod utique nomen, quamvis prosperum significare videatur, in eo quod interpretatur *semen Dei*; hic tamen *vindictam Dei et furorem* sonat, cum protinus subinfertur : « Quoniam, adhuc modicum, et visitabo sanguinem Jezrahel super domum Jehu, et requiescere faciam regnum domum Israel, et in illa die conteram arcum Israel, in valle Jezrahel (Ibid). » Quod autem hic per Jezrahel, non salus, sive prosperitas, sed Dei potius ira signatur, etiam in hoc innuitur, cum protinus subinfertur : « Concepit adhuc, et peperit filiam, et dixit Dominus : Voca nomen ejus : Absque misericordia, quia non addam ultra misereri domui Israel, sed oblivione obliviscar eorum. Cumque peperisset et tertiam, ait : Voca nomen ejus : Non populus meus; quia vos non populus meus; et ego non ero vester Deus. » In quibus utique nominibus filiorum fornicariæ mulieris evidenter ad discimus, quia quisquis immundæ vitæ velut uxori

vir jungitur, ejusque male blandientis amplexibus oblectatur, nequit ex ea liberos, qui Deo placeant, gignere; quia nec potest ex amara radice dulcis fructus afferri : « Non enim potest arbor mala fructus bonos facere (Matth. vi). » Unde cavendum est sacerdoti, ne sordidam, aut meretricem ducat uxorem, sed castæ semper, atque pudicæ conversationis exhibeat honestatem. Ex qua nimirum non spurios, sed legitimos valeat filios gignere, dum studet ingenuos honorum operum fructus, divina largiente gratia, germinare. Necesse est ergo ut sacerdotali sacerdos ducat uxorem, ex qua responsuram paterno generi procreet sobolem. Unde et illic congrue subditur : « Non commisceat stirpem generis sui vulgò gentis suæ (Levit. xxi). » Sacerdos etenim generis sui stirpem vulgò suæ gentis associat, cum vulgariter vivens a populo per clarioris vitæ meritum non discordat : cum denique per latam et spatiosam viam mundanæ conversationis incedit, seseque per morum spiritualium honestatem a turbis vulgaribus non secernit. Ut autem sacerdos dignam generi suo sobolem procreet, ipse quoque a patrum suorum, sanctorum videlicet præcedentium sacerdotum, vestigiis non aberret : ne, si ab eorum insigni prosapia ignobiliter vivendo degenerat, jus sacerdotalis officii, quo videlicet indigne fungebatur, amittat.

CAPUT II.

Quod nobilitas sacerdotum sit vita sancta

Hinc est, quod in libro Esdræ, cum præmissum sit, de filiis sacerdotum filii Hobia, filii Accos, filii Berzellai, qui accepit de filiabus Berzellai Galaaditis uxorem, et vocatum est nomen eorum, protinus additur : « ~~499~~ Si quæsierunt scripturam genealogiæ suæ, et non invenerunt, et ejecti sunt de sacerdotio (I Esdr. ii). » Plane qui genealogiæ suæ scripturam non inveniunt, de sacerdotio repelluntur; quia qui se per ignobilitatem sæcularis vitæ ab ingenuo præcedentium patrum stemmate degenerasse considerant, dignum profecto est ut eos a sacerdotio ~~499~~ censuræ canonicæ vigor expellat. Nobilem ergo necesse est esse Ecclesiæ sacerdotem, ut qui minister est Domini, erubescat se servum esse peccati. Ad quam nobilitatem nos ille provexit, de quo Apostolus ait : « Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum filii dilectionis suæ, servitutumque peccati illius a nobis cruor abstersit (Coloss. i); » de quo per Joannem dicitur : « Qui dilexit nos, et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo (Apoc. i). » Hanc autem munditiam, ut sacerdos in se valeat præ cæteris possidere, stigma sanguinis Christi studeat in se signanter exprimere; sicut dicit Apostolus : « Ego stigmata Jesu semper in corpore meo porto (Gal. vi). » Unde et in lege præceptum est, ut sanguine arietis immolati, tangeretur extremum auriculæ dexteræ summi sacerdotis, similiter et manus dexteræ, et pedis (Levit. ii). Ut hinc itaque se sermo celer expediat, in auricula sacerdos arietis immolati sanguinem portat, cum cum

passionis Christi mysterium inhiante audire delectat. Dexteræ quoque ejus idem sanguis illinitur, cum id, quod studiosus auditor intelligit, efficaciter operatur: dexter etiam pes eodem cruore signatur, cum vita sacerdotis adversus tentamenta diaboli passionis Christi recordatione munitur; ut sicut potestatem accepit, super serpentes, et scorpiones incedat: morsus tamen eorum, et invalidi furoris venena non metuat; sive certe, quia pes est corporis terminus, quid per hoc, nisi boni operis designatur extremum? Nimirum, ut omne bonum, quod incipimus, perseveranter etiam usque ad felicem terminum perducamus. Hinc est, quod Israelitico populo divina vox ait: « Si audieris, inquit, vocem Domini Dei tui, ut facias atque custodias mandata ejus, faciet te Dominus Deus tuus excelsiorem cunctis gentibus (Deut. xx). » In quibus utique verbis patenter exprimitur, quod figuratur in membris: « Si audieris, inquit, vocem Domini Dei tui, » ecce sanguis arietis immolati rubet in aure sacerdotis. Quod vero sequitur, « ut facias, » ecce manus operantis. Quod autem postremo subjungitur, « atque custodias mandata ejus, » ecce perseverantia boni operis. Nihil enim prodest cuiquam bonum opus incipere, nisi studeat etiam usque, dum perficiat, custodire.

Et notandum, quod dextera tantum auricula, manus et pes sacerdotis illo sanguine liniri præcipitur; quo videlicet sic semper dexteræ conversationis ac fidei rectitudinem in omnibus teneat, ut exorbitantibus a via vestigiis, anfractus sinistræ devius non incurrat. Sive certe sic semper Dominicæ passionis sacramentum pro dextro teneat, ut tanquam sinistra prorsus ac vilia cuncta mundi hujus blandimenta contemnat. Enimvero quia sacerdos dux, et antesignanus est exercitus Domini, his titularum insignibus jubetur adornatus incedere, seseque sequentibus ecclesiasticæ militiæ cuneis sanguinis et crucis Christi debeat vexilla præferre. Hoc figurabat Zacharias propheta cum diceret: « In die illa erit, quod super frenum equi est, sanctum Domino (Zach. xiv). » Porro autem ante Salvatoris adventum quid genus humanum, nisi velut infrenis equus erat, quod ubique per voluptatum suarum campos libertas 500 infrunita raptabat? Sed ori ejus frenum Redemptor noster adhibuit, cum sanctum Evangelium, quo videlicet omnia petulantis lasciviæ vitia compescuntur, objecit. Super hoc autem frenum sanctum Domini, hoc est, crux ponitur, quia cuncta sancti Evangelii præcepta crucem spirant et, ut crux post Christum portetur, invitant.

CAPUT III.

Quæd sacerdoti vel minima criminis suspicio sit fugienda.

Id ipsum signabat et lamina illa aurea, quam summus sacerdos in gloriam et decorem gerebat in capite, cui videlicet nomen Domini tetragrammaton erat inscriptum (Exod. xxviii). Sicut enim quatuor illic erant litteræ, ita nihilominus quatuor sunt

A crucis cornua quadrifidi orbis partes amplectentia. Hanc sacerdos portabat in gloriam et decorem; quoniam et Apostolus dicit: « Mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi (Gal. vi). » Portet ergo laminam auream sacerdos in capite, ut crucem Christi jugiter verset in mente. Sanctum quoque Domini freno equi sui consequenter adhibeat, ut carnem suam cum vitiis et concupiscentiis crucifigat. Tunc enim sacerdos et laminam auream capiti, et sanctum Domini freno adhibet equi; cum ad crucem Christi mentis intuitum dirigit, et corpus suum velut ferocem equum, ab omni lascivientium vitiorum libertate compescit. Propter hoc sane geminum crucis portandæ mysterium scriptum est, quoniam et Elias (IV Reg. ii), et Joannes Baptista B zonas pelliceas habebant circa lumbos suos (Matth. iii). De Salvatore vero nostro Joannes in Apocalypsi dicit: « Quoniam habebat zonam auream circa mamillas suas (Apoc. i). » Constat autem, quia inter utramque mamillam cor hominis constituitur. Unde sponsa dicit in Canticis: « Dilectus meus inter ubera mea commorabitur (Cant. i); » hoc est in corde meo jugiter requiescet. Quid est ergo pelliceis zonis, quæ videlicet ex mortuis animalibus fiunt, lumbos, ubi lilio permaxime viget, accingere; nisi omnes carnalium passionum illicitos motus ac fomites per afflictionem corporis undique refrenare? Et quid est circa mamillas auream habere zonam; nisi et adversus ingruentium cogitationum importuna phantasmata, sollicita semper invigilare custodia? Lumbos ergo pellicea zona præcingimus, cum carnis lasciviam per inedia continentiam coercemus. Auream vero zonam circa mamillas habemus, cum adversus infestantium cogitationum impetus incederabili certamine dimicamus. Tunc itaque fiet quod illic sequitur; mox enim ut sanctum Domini super frenum equi futurum propheta præmisit, præsto subjunxit: « Et erunt lebetes in domo Domini, quasi phialæ coram altari, et erit omnis lebes in Hierusalem, et in Juda sanctificatus Domino exercituum (Zach. xiv). » Lebetes plane in phialas verti; et zonam auream circa mamillas haberi præcipiebat Dominus in Evangelio, cum dicebat: « Cavete ne graventur corda vestra in crapula et ebrietate, et curis hujus sæculi (Luc. xxi): » in crapula scilicet, et ebrietate lebetes; in curis hujus sæculi 501 zonam habendam circa mamillas intellige. Lebetes plane illorum erant pectora, qui suspirabant pisces Ægypti, qui nauscantes manna, esuriebant pepones, inhiabant fæpas et allia. An lebetes non erant, qui ferventes clamabant, quia « sedebamus super ollas carniū? » (Num. xi.) Illa quippe corda lebetes sunt, in quibus edacitas regnat, et per cupiditatis æstum exequuntur edulia et copia diversa ciborum. Sed hi lebetes convertuntur in phialas, et sunt coram altari, ac sanctificati Domino, cum Sanctum Domini equis freno superponitur, cum denique zona aurea mamillis interioribus adhibetur. Tunc nimirum lebetes et ollæ carniū convertuntur in phialas aureas, videlicet plenas odoramento-

rum, quæ sunt orationes sanctorum (*Apoc. v*). Et istæ ponuntur coram altari phialæ quæ prius dum lebetes essent, potius versabantur in nidore culinæ.

502 Tunc autem mens sacerdotis est phiala aurea, atque odoramentis spirituum aromatum plena, cum orationibus ac pijs operibus est vigilanter intenta. Et hæc phiala coram altari esse dicitur, quia omne, quod cogitat, Deo sacrarium offerre non cessat. Et tunc lebes iste sanctificatus est Domino, atque ideo consecrationis gratiam, quam ipse intus

ex munere summi largitoris accepit, merito jam, e in alios adhibita manus impositione transfundit. Sed ego, quasi qui loquor, oblitus, dum sermonem diutius protraho, metam compendii epistolæ excedo. Jam igitur ista sufficiant, tantum ut qui a benedictione cœperam, verbum in benedictione concludam.

Dextera Dei, venerabilis pater, suis te benedictionibus repleat; et grege comitante commisso regnis cœlestibus introducat.

Sit nomē Domini benedictum.

503-504 OPUSCULUM VICESIMUM SEXTUM.

CONTRA INSCITIAM ET INCURIAM CLERICORUM.

ARGUMENTUM. — Sacerdotum inscitiam, imperitiamque singularem, in sacris quoque rebus incuriam, et negligentiam, seu potius contemptum religionis graviter detestatur: et hæc omnia quam sint tam ipsis sacerdotibus, quam reliquorum hominum ordinibus, quorum salus illis commissa est, perniciosa, diserte ostendit: itemque quam cauti debeant esse episcopi in talibus ad ecclesiasticas dignitates promovendis; ne peccata eorum ad ipsos redundent. Quod in extrema parte episcopo, ad quem scribit, et diligenter commendat.

Domno V. reverentissimo episcopo Petrus peccator et monachus.

Quia te, vir reverentissime, sacerdotii culmen in Ecclesia tenere conspicio, inesse quoque tibi sacerdotalem animum fiducialiter creō, dolorem cordis mei, qui me de sacerdotibus cruciat, tibi potissimum communicare decerno. Per episcopalis enim torporis ignaviam ita nunc presbyteri litterarum reperiuntur expertes, ut non modo eorum, quæ legerint, intelligentiam non attingant, sed syllabam quoque vix ipsa decurrentis articuli elementa balbutiant. Et quid jam pro populo in suis precibus supplicat, qui quod loquitur ipse velut alienus ignorat? Scriptum est enim: « Qui ignorat ignorabitur (*I Cor. xiv.*) » Et cum Apostolus obsequium nostrum rationabile esse præcipiat (*Rom. xii*), quomodo illic rationabile erit obsequium, ubi is, qui offert, oblationis suæ non concipit intellectum? Cuique Deus omnipotens in offerentibus mentium magis vota consideret, quam strepitum vocis attendat; quid in suis obtinere precibus valeat, qui quod nescit, implorat? Quibus quid aliud evenire putandum est, nisi quod illis sacerdotibus contigerit, quos post captivitatem Israelitici populi rex Assyriorum in urbibus Samariæ constituerat, et divini cultus caeremonias ignorabant? Nam cum nescirent Deum juxta legalium mandatorum observantiam colere, leonum eos rabies perimebat. Scripturæ siquidem hæc verba sunt: « Nuntiatumque est regi Assyriorum, gentes quas transtulisti, et habitare fecisti in civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei terræ; et immisit in eos Dominus leones, et ecce interficiunt eos, eo quod ignorent ritum Dei terræ (*IV Reg. xvii.*) » Petrus autem dicit: « Quia diabolus tanquam leo rugiens, circuit quærens quem devoret

(*I Petr. v.*) » Sacerdotes ergo, qui Dei legitima nesciunt, leonum dentibus exponuntur; quia nimirum illos malignorum spirituum rabies devorat, qui sacrificiorum cultui temerariis ausibus insistentes, qualiter Deus rite colatur, ignorant. Sicque funguntur officio sacerdotum, ut sacerdotalis officii nesciant sacramentum. Et sicut per illorum imperitiam factum est, quod Scriptura testatur: « Unaquæque, inquit, gens fabricata est Deum suum, posueruntque eos in fanis excelsis, quæ fecerunt Samariæ; gens et gens in urbibus suis, in quibus habitabant (*IV Reg. xvii.*) » Ita nunc per pseudosacerdotum ignorantiam, qui docere Dei populum nesciunt, fieri dolemus: ut scilicet alii quorum Deus venter est, et terrena sapiunt, luxuriam colant (*Philip. iii*); alii avaritiam, quæ est idolorum servitus, venerentur (*Ephes. v*); alii rapinis, alii perjuriis, alii homicidiis, alii veneficiis, sacrilega devotione deserviant; et sic diversis criminibus, tanquam simulacris, et sculptilibus obsequium servitutis impendant. Unusquisque cuius opus facit, illius et servus appellatur, de quibus dicit Apostolus: « Quia tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in immunditiam, ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis, qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium, et coluerunt, et servierunt creaturæ potius quam Creatori (*Rom. i.*) » Qui nimirum per fidem, quam tenent, Ecclesiæ parietibus includuntur, sed per reprobæ vitæ meritum, extrinsecus sunt. « Confitentur enim se nosse Deum, factis autem negant (*Tit. i.*) » Fidei quippe verba prætendunt, sed impietatis operibus inhiantiter insistunt. Unde et illic legitur: « Fuerunt igitur gentes istæ timentes quidem Deum, sed nihilominus et idolis suis servientes (*IV Reg. xiv.*) » Quos utique